

turecka doniesienia, że przy zajęciu Erzerumu ujęliśmy 80 tys. jeńców i zdobyliśmy 1000 dział.

Tenże komunikat turecki podkreśla, że Erzerum nie jest prawdziwą fortecą, lecz tylko zwykłym nieutwierdzonym miastem, którego utwierdzenia pozbawione są wszelkiej wartości militarnej.

Rozbudowanie twierdzy wykonane zostało w toku lat przez Turków z pomocą niemiecką. Z frontu już sam w sobie silny dzięki warunkom terenu, z bokami osłoniętymi niedostępnymi grzbiecami górskimi, których przesmyki zamykają silne forty, tworzył Erzerum potężną zapórę dla ofensywy naszej i dawał możliwość silnej defensywy od strony wschodniej i północno-wschodniej.

Atak na forty głównej linii obronnej trwał od 11 do 15 lutego. Po wzięciu fortów na lewym skrzydle głównej pozycji, ciągnącej się przeszło 40 wiorst, los fortów wewnętrznych i lewego skrzydła jak również fortów linii drugiej i głównych utwierdzeń obronnych był zdecydowany. Po krótkich atakach utwierdzenia te, pełne trupów tureckich, pozostały w rękach naszych.

Na pierwszej linii fortów zdobyli-

śmy 197 dział rozmaitego kalibru w dobrym stanie, na wewnętrznej linii twierdzy zdobyliśmy znowu 126 dział. W obrębie fortecznym Erzerum znaleźliśmy liczne składnice o rozmaitej zawartości. Zdemoralizowane niedobitki wojsk cofają się obecnie na zachód. Niektóre korpusy po 3 dywizje mają w rzeczy samej siłę bojową trzech do pięciu tys. karabinów i kilku wozów amunicyjnych; reszta jest w niewoli lub zginęła w bitwie albo skutkiem mrozu.

W ostatnich zeznaniach tureckich oficerów i żołnierzy, ujętych w obrębie fortyfikacyjnym Erzerumu i podczas posiedzenia, oskarżają oni zgodnie swego dowództwo wojskowe, znajdujące się zupełnie w rękach niemieckich. Ci, jako pierwsi, opuścili obręb forteczny podczas ataku na Erzerum, przez co wywołano wielki nieład i panikę w szeregach chwycających się już wojsk tureckich.

Kobiety po wojnie.

Na kwestję tę stara się odpowiedzieć w jednym z ostatnich numerów „Tempsa” profesor uniwersytetu w Poitiers, Girault.

Po wojnie — jak twierdzi prof. Girault — nastąpi era kobiet. Wskutek tego, że wojna ogromnie przetrzebiła zastępy młodych mężczyzn i spowodowała niebывałą przewagę ilościową kobiet nad mężczyznami, nastąpi istna rewolucja w stosunkach obojga płci, nie tylko materialnych, ale i obyczajowych, a to pociągnie za sobą przekształcenie całego życia społecznego.

Każda kulka, uśmiercająca na froncie młodego żołnierza — mówi prof. Girault — zwiększa dla każdej młodej panuy smutną perspektywę staropanieństwa. Ten stan rzeczy nie prędko się poprawi.

Jak świadczy już statystyka urodzin z drugiej połowy r. 1915 i z pierwszych

miesięcy roku bieżącego, liczba urodzin w państwach, ogarniętych pożarem wojny, spada gwałtownie; w niektórych miastach i miejscowościach spadła już do połowy. A przypuszczalnie można, że upadek liczby urodzin, w razie przedłużania się wojny, będzie jeszcze większy i dojdzie do rozmiarów wręcz katastrofalnych.

Nie można więc oczekiwać rychłego powrotu normalnych progresji urodzin i stopniowego wyrównania masowego ubytku mężczyzn. Niestosunkowa przewaga ilościowa kobiet długo potrwa. Ponieważ wśród pozostałych mężczyzn będzie znaczenie mniej kandydatów do małżeństwa niż panien na wydanie, przeto ujrzymy coraz więcej małżeństw nierównych, duchowo i fizycznie niedobrych.

U mężczyzn okres kawalerstwa znacznie się rozszerzy, ich kwalifikacje matrymonialne nadzwyczajnie pójdą w górę; związki małżeńskie, które dawniej ze względu na różnicę wieku lub mienia, budziły skandal, teraz niktogo ani dziwić, ani gorszyć nie będą. Dla kłóców posagowych nastąpią prawdziwie złote czasy...

Ala mimo niernormalnego rozszerzenia się okresu kawalerstwa odośnie do wymogów małżeństwa, mężczyzna o kwalifikacjach matrymonialnych i tak będzie za mało i żoną miarą nie starczy ich dla wszystkich kobiet, pragnących wyjść za mąż.

Wskutek tego powiększy się w każdej rodzinie liczba starych panien, owych „koczowniczych ciotek”, rezygnujących ze szczęścia własnego, a żyjących tylko szczęściem swych bliskich, zmuszonych zadawałaj się jedynie miłością i pieczętami cudzych dzieci. Ale fakt ten ujawni tylko uczuciową stronę tego społecznego problemu. Będą bowiem i inne strony niemniej ważne i doniosłe.

Trupy panien, skazanych na staropanieństwo, rzuca się do zdobywania różnych zawodów i stanowisk, dostępnych tylko dla mężczyzn.

Stopniowo ujrzymy kobiety na posadach i stanowiskach, o których przed wojną nawet nie marzyły. Ujrzymy je nie tylko w ban-

kach, w urzędach, w bibliotekach itd. Zwolna opadają one wszystkie zawody i stanowiska, wymagające nietylko sił fizycznych ale zręczności i pilności.

Prof. Girault nie waha się też z tego kompleksu nieuchronnych faktów wyciągnąć ważnego wniosku, że kobiety po wojnie, w następstwie zastrzeżonej walki o swój byt, stają się o wiele dojrzalsze, że ich psychika, dotąd tak często nacechowana lekkomyślnością i pichością, pogłębi się i spoważnieje. Przesztań myśleć tylko o strojach i szychu zbytkowym, a zwrócą się poważnie ku istotnym zadaniom życia.

Ala to spoważnienie, które sprowadzi erę chwalebego feminizmu, zwróci też tłumne zastępy kobiet do polityki, rzuci je w ogień namiętałości politycznych. Należy się z tem liczyć zawczasu.

Czas dopiero pokaże, czy i o ile spełnią się przewidywania p. Girault.

„Tydzień gazetowy”.

„Kurjer Poznański” pisze: „W administracji wojskowej odczuwać się daje brak materiału do wypełniania sienników.

Wedle doświadczenia z nowszych czasów odpowiednim materiałem do wysyłania sienników jest papier gazetowy. Każdy arkusz trzeba zmiąć i potem wypchać siennik. Na jeden siennik i jedną poduszkę wystarczy 30 funtów. W handlu nie można otrzymać starych gazet w dostatecznej ilości. Dlatego w licznych miejscowościach w Niemczech zainscenizowano zbieranie starych gazet i zabiegi w tym kierunku uwieńczone zostały zadowalającym skutkiem. Na wzór ten zamierza się i u nas urządzić „tydzień gazetowy” i to za przyczynieniem się szkół. W przyszłych dwóch tygodniach zbierać będą dzieci szkolne po domach gazety i znosić je do szkół do dalszej dyspozycji administracji wojskowej. Zaznacza się, że inny papier niż gazetowy nie nadaje się do wysyłania”.

Teatr Polski

(Cegielniana 63).

Bilety do nabycia w Cukierni W-go Gos-tomskiego, w d. zaś widowisk w kasie-teatru.

W SOBOTE, 4 i w NIEDZIELE, 5 Marca 1916 r. o 7 1/2 w.

Opieka wojskowa

Komedja w 3 aktach, oryginalnie napisana przez St. Bogusławskiego.

W NIEDZIELE, 5 Marca 1916 r. o 3 pp. po cenach popularnych

Szlakiem legjonów

Dramat w 4 aktach, L. H. Morstina.

BI-BA-BO

Kabaret literacki w hotelu „SAVOY” Krótka 6.

Dwa wieczory najulubieńszych piosenek

Prolog: „Marsz bibabowy”, śpiew chóralny całego zespołu. Na pro ram złoży się cały szereg najmelodyjniejszych piosenek aktualnych nasirojowych i humorystycznych. Koncert orkiestry J. Lazareff. Wejście 55 k. ANONS: W czwartek 16 b.m. Benefis STEFANA SZOSLANDA.

Momus Łódzki

W gmachu „Majstrów” Przejazd 1. Kabaret art. pod kier. St. Gackiego i Szarkowskiego. W sobotę d. 4 i niedzielę d. 5 marca 1916 r.

„CYGANERJA WARSZAWSKA”

fantazja humorystyczna. Nadwiślański Duet Kwiecińskich || Rach—ciach—ciach i Wałc Nocy oraz nowości współczesnego kabaretu. UWAGA: W Sobotę, dn. 11 Marca Benefis Janiny Wisnowskiej. Początek o godzinie 9-iej wieczorem. Wejście 50 kop. i 5 kop. na ubogich.

GAZOWNIE MIEJSKIE W ŁÓDZI

KOKSU

w dowolnych ilościach.

REJENT **Maurycy Tyłman** w Ozorkowie zawiera wszelkie akty.

Języka niemieckiego Konwersacji i teorii wyucza w krótkim czasie metoda praktyczną rutynowaną nauczycielka przyjmuje od 2 1/2 do 4 1/2 Szkolna 17 front, m. 8 II piętro.

Specjalista **Dr. L. PRYBULSKI** Ulica Południowa 22 róg Piotrkowskiej choroby zewnętrzne i włosów Leczenie elektrycznością, elektroizolacją (usuwanie szpeczących włosów. Przyjmuje od 8—1 r. od 4—9. Panie od 5—6 p.p.

Akuszka **R. PIPIKOWA** z dypl. Ces. Akademji w Petersburgu praktykująca 25 lat. UL. ANDRZEJA 39 m. 10 Przyjmuje od 12 do 5 po południu

OGŁOSZENIA DROBNE:

„ALIA” eukaliptusowo-mentolowe pastylki, niezastąpione przy kaszlu i chrypcie. Dostać można w aptekach i większych składach apieczn „ALIA” poleca apteka W. Danieleckiego Piotrkowska 127. **ALIA!** Meble najtańszej nowo wyborze poleca magazynu mebli Władysława Romiszowskiego Piotrkowska 116 I-sze piętro front. **A.A.** Maszyny do szycia! Zakupiliśmy większą ilość maszyn na licytacji sprzedaję tanio. Brzezińska 10 Placek. **A. A.** Meble mało używane sprzedam tanio, lecz zaraz. Mikołajewska 95. m. 27 front I piętro. **B**ardzo tanio sprzedam garnitur saonowy, maszynę do szycia. Rozwadowska 15 m. 19 II piętro. **G**orszty piękne, długotrwałe, a niedrogie, gotowe i obslunkowe poleca wzorowa pracownia gorsz-tów „Roma” Łódź, Główna 17, blisko Piotrkow. **W**ypió budynek—drewniany z placu, szope ro-głównę, deski i ploty. Wiadomość: Francisz-kańska 25. Tyliński. **P**oszukuję na wieś, robotnika samotnego obez-panego z wszelkimi robotami rolnymi. Wia-domość: ul. Orła 10 m. 9.

Potrzebny zaraz zdolny stolarz do trumien. Zakład pogrzebowy, E. Puch i S. Przejazd 22. **R**ower „Ormonde” (wzrost 160) oraz różne czę-ści do sprzedania. Ogińska 4. **R**ower mało używany, sprzedam tanio. Rzgow-ska 2, m. 16 fr. **S**przedam kapustę kiszoną, galanterje i urzą-dzenie sklepowe. Szosa Pabjanicka 46. **A**ndrzej Stanczyk zgubił paszport niemiecki i wydany przy ul. Fabiańskiej 3. **A**gnieszka Szymanska zgubiła paszport nie-miecki wydany w Łodzi. **A**niele Beczkowska zgubiła wksel na 100 rb. wystawiony przez Andrzeja Szumachera wks-el ten jest nie ważny. **H**elena Karbowiak zgubiła paszport niemiecki i wydany przez magistrat m. Zgierza, świadec-two i przepustkę. **J**anina Benedek zgubiła paszport niemiecki wy-dany przez Prezydium Policji. **K**azimierz Pawłowski zgubił paszport niemiec-ki wydany przy ul. Targowej. **W** październiku 1912 r. w Zgierzu zgubiono wksel na 50 rb. in blanco Jana Walczaka. **W**ystawca Aleksandr Podsiadły mieszkaniec wsi Krosno, gm. Chociszew, gub. Kaliskiej. **W**ładysław Gótda zgubił paszport niemiecki i wydany w Łodzi. **Z**gubiono teżkę z kartami na chleb i różn. pa-pierami. Łaskawego znalazzę upraszam o od-niesienie do ucz. 44 wyd. kart chleb. **Z**ofja Wykrętowicz zgubiła paszport rosyjski i wydany z gm. Zbiorsk gub. Kaliskiej i doku-menty służbowe.